

Correlatiuum ex Demonstratione.

HÆc omnia, quæ jam de frigore & calore sunt narrata, ab effectu (mediante machina nostra experimentalis) optime indicantur. Nam quod ad frigiditatis naturam imprimis attinet, obseruamus, quod prædominante ea in aere aperto vel in corpore matraceuti, aqua magis magisque eleuatur sursum, cuius rei rationem in promptu habemus, videlicet, quoniam aer inclusus olim à calore externo dilatatus, nunc adueniente & insultante frigore, magis magisque pro frigoris intensione & dominio contrahitur, quæ contractio fit à necessitate & instinctu naturali, at vero, quoniam vacuum in rerum natura non admittitur, ideo necesse est, quod aqua huic aeri incluso contigua, impleat illum locum, quem antea aer ob suam dilatationem occuparat, atq; ita sursum visibiliter eleuatur, propter intensæ frigiditatis præsentiam, & quo magis dominabitur illa frigiditas, eo etiam magis gradatim in altum attolletur aqua. Viceuero versa prædominante calore in aere externo, vel vasis superficie, aer internus seu in vase inclusus dilatabitur, propter rationes à nobis superius allegatas, & in dilatatione sua locum requirit ampliorem, quo contineatur. Vnde etiam & aqua à frigore olim prædominante attracta jam vt aeri dilatanti locum cedat, descendit, & se per tot gradus humiliare videtur, per quot calor frigori præualere obseruatur. Atq; hoc ad generalem huiusce machinæ cum re naturali considerationem accipite. Nunc vero ad magis particularia transcendemus.

PARS III.

De stricta Meteororum inquisitione ex istius machinæ proprietatis obseruatione.

CAP. I.

De ventorum Origine.

ALibi à nobis vbertim est declaratum hocque iuxta sanctæ paginæ doctrinam, Deum esse actum actuum Creaturarum creatorem, lumen luminum, & vitæ motusque fontem. Hic omnium rerum fons, hic spirituum spiritus primarius, vnitatum vnitas, seu circuli vniuersi centrum, Verbum suum emisit, hoc est lucem suam olim contractam, & in se, hoc est, centraliter occultatam manifestauit, per quam lucis suæ diuinæ seu verbi emanationem (quæ est Tetragrammati virtus, seu ipsam verbum diuinum, seu lux in mundo quam mundus non comprehendit) omnia in sola potentia existentia in lucem & Esse mirabiliter produxit, iuxta illud Psalmistæ regii. *Verbo DEI firmati sunt cæli, & spiritu ab ore eius omnis virtus eorum*, Psalm. 33. Vel vt Diuus Petrus vult, *1. Petr. 3. Cælum prius & terra ex aqua & per aquam mediante verbo DEI.* Hæc ergo lux omnia creans & omnia centraliter mouens, completo tertio creationis die, posuit tabernaculum suum in sole, hoc est, centrali habitatione solis, tanquam omnium creaturarum pulcherrima, & munditie ac puritate dignissima. A solis ergo fonte est vitæ scaturigo, lucis tam cælestis quam elementaris emanatio, & spiritus vniuersalis anima & actus, cui ergo & omnes aliæ stellæ velut imperatori solium & sceptrum tenenti obtemperant, Sed & ipsius virtutem in spiritum mundanum agnoscere videtur Sapiens, idque his verbis expressissimis. *Postquam occiderit sol iterum ad locum suum aspirat, vnde oriatur, properat ad meridiem & circumit Aquilonem, & conuersione sua circumiens properat aer,* (vel vt Hieronymus interpretatur) *spiritus*, at Pagninus hic habet, *Subinde circumeundo Ventus, & ad circuitus suos reuertitur ventus. Ecclesiastis cap. 1.* Et reuera, cum anima & actus mundi sit à sole inuisibili seu interno, in sole visibili tabernaculum suum statuente, non est dubium, quin omnis spiritus mundani visatque motus originem suam duxerit ab eo fonte, & consequenter omnem aeris vniuersi motum seu exagitationem esse à solis centrali, quasi intimo rerum omnium principio agente. At ventus ab ipsis philosophis Ethnicis (quorum doctrinam nostræ ætatis Christiani quasi diuinorum antistitum præcipue sequuntur) nihil aliud esse dicitur, quam aer motus seu exagitatus, quare sequitur, quod omnes eminentis aeris motus à quacunque terra orientur, à principio huiusmodi interno centrali, quamuis differentibus mediis excitetur: Sed hoc non solummodo à sacris scripturis confirmatum habemus, verum etiam ab ipso Peripateticorum principe, Aristotele nempe, etiam sibi ipsi in hoc contradicente, à quo venti (in hoc haud inconsulte) dicuntur filii Titanis Astreæ & Auroræ, vtpote qui à calore solari procreantur, quoniam solis est aerem reddere subtilem & rarum, hocque præcipue in Aurora; at vero dicuntur mandatis Iunonis obedire, quatenus non flant nisi in medio aereo, quod